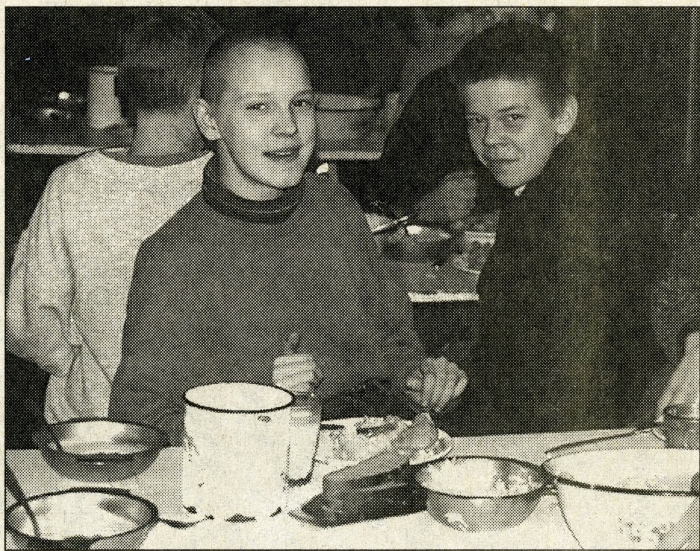

Liigrutakad järeldused

Pressis viimastel päevadel intrigeerivate pealkirjadega ilmunud sensatsioonilised artiklid olukorrast Orissaare Sanatoorses Internaatkoolis puudutavad sügavalt iga õpilast ja koolitöötajat ning nõuavad koolis tegelikult valitseva olukorra lahtiseletamist.

Iga koolielu tundev inimene teab, mida tähendab klassis üks probleemne laps. Ainult neist koosnebki OSIK-i õpilaskontingent. Viimaseil aastail "tänu" pearaha süsteemile, millest sõltuvad õpetajate palgad, püütakse halva käitumisega õpilasi viimse võimaluseni kodukoolis hoida. Viimases hädas, kui Puiatu või Kaagvere liialt hirmutavad ning vanemad lapse probleemidega toime ei tule, otsitakse abi psühhiaatril. Nii jõuabki lünklike teadmiste, õppimis- ja korraharjumusteta, ainult oma õigusi, mitte kohustusi tundev küllastumiseni mittemõjuvaid suulisi ja kirjalikke karistusi kogenud nooruk psühhiaatri suunamisele meile. Selleks ajaks on korratu eluviisi tõttu nende algselt nõrgast närvisüsteemist tingitud käitumishäired omandanud patoloogilise iseloomu. Üldlevinud arvamus, et koolis õpivad vaid pätid ja "lollid" ei pea paika, õpilaste korrarikkumised on tingitud ennekõike väljakujunenud psüühikahäirest, mille korrigeerimist pole alustatud õigeaegselt. Samal ajal on nad normintellektiga noored inimesed.

Kool on aastaid elanud sulgemisähvarduses. Juhtkonna energia on kulunud võitlusele õppeasutuse eksistentsi eest. Kooli sidus käsist-jalust ministeeriumi poolt määratud täitvusunorm, mis takistas õpilaskontingendi valikut. Kõikjal räägitakse laste õigustest ja vähem kohustustest; puuduvad juhtnöörid ja seadustik, mille abil jagada laste kohustuste täitmist. Tagatud on laste kaitse, pole aga sätestatud töötajate kaitse afektiseisundis vägivallatseva süüdimatu õpilase eest. Hea sõna, suulised ja kirjalikud märkused jms on kaotanud toime osa õpilaste puhul. Töötajad on lähtunud laste huvidest, neelates tihti alla nende solvanguid ja sõimu, kannatanud välja laste vägivallaaktid.

Koolis ei õpi "pätid" ja "lollid", vaid normaalse intellektiga lapsed.

ARHIIV

Korra tagamiseks on aga siiski vaja leida mingeid mõjutusvahendeid, vahel ka ebatraditsioonilisi ja olusid mittetundvale inimesele vastuvõtmataid. Selline on ka sensatsiooni ja poleemikat tekitanud ühe toidukorra keelamine päeva neljast rikkalikust söögikorrast. Sõna "näljutamine" on eriti kohatu kasutada meie kooli toiduportsjonite kaloraaži arvestades, mis ületab nõutava ligemale kaks korda.

Personal teadvustab, et tegu on haigete lastega, kes vajavad erilist kohtlemist. Kui näiteks tutistamine, kinnihoidmine või raputamine tekitab valuaistingut, aga toob afektis õpilase tagasi reaalsesse maailma, on see ehk ainus käepärane abivahend. Mõnel juhul on see taganud kaasõpilaste julgeoleku ja üksikutel juhtudel ka elu.

Kevadel 1997 ütles haridusministeerium välja: kooli ei suleta, muuta tuleb sisulist tööd, s.t suurendada ravitööalaseid võimalusi koolis. OSIK-is asuti seda juhtnööri järgima: töötati välja arengukava. Lähtuti eelkõige põhimõttest, et keeldude-käskude mõju on nõrk. Need tuleb asendada lastele erinevaid tegevusi pakkudes ja pingete maandamise võimalusi luues. Lõpetamisjärgus on remonditööd vesiravi, muusikaterapia ja massaažikabineti rajamiseks. Tähelepanu on pööratud laste tervislike eluviiside kasvatamisele. Senist päeva-režiimi täiustati, suurendati

tervisekontrolli, keelustati suitsetamine. Vähenes kasutult kulutatav vaba aeg, suurenes kontroll õpilaste tegevuse üle, suurenes käskkirjaliste karistuste hulk, samas ei unustatud ühtki kiitmist väärt tegu. Siiski kaasnesid suhteliselt vaba korda tagaigatsevate õpilaste protestiaktisioonid. Töötajad järeleandmisi ei teinud ja nüüdseks on olukord stabiliseerunud.

Praegu on töötajad ja ka õpilased segaduses. Mis saab edasi? Kooli normaalne tööritm on häiritud. Kas ja millal see taastub? Kas tõesti on lastel, kes ei täida oma põhikohustusi, õigus kasutada kõiki õigusi ja maksumaksjate raha? Kes kaitseb pedagoogilist personali nii psüühilise kui ka füüsilise terrori eest? Kuidas korvame moraalse kahju õpilastele, kes ei soovinud avalikustada oma terviseprobleeme ja õpinguid OSIK-s? Kuidas selgitada õpilastele ajakirjanike käitumist, kes info hankimiseks käisid koos koolipoistega kuuri taga suitsetamas?

Lõpuks, kas totaalne rünnaku taga meie kooli juhtkonnale, kes paljusid tema kompetentsi mitte kuuluvaid otsuseid on pidanud vastavate juhtnõuride puudumise tõttu iseseisvalt vastu võtma (ka eriliste mõjutusvahendite otsuse), ei ole ka seekord püüd meie koolist vabaneda?

**ORISSAARE SANATOORSE
INTERNAATKOOI KOLLEKTIIV**